

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An probationis annus debeat esse integer, & continuus. §. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

coqui potest a iudice peremptorio termino constituto, ut in ea post nouitatus annum proficiatur, vel ad coniugem redeat; eo quod videtur dolose agere, & animo fugiendi coniugis contentum ex vna religione in aliam transire; Sic docent Sanch. alius relatis lib. 2. de matrim. disp. n. 9. Ioann. Gutier. de matrimonio c. 5. n. 3. Basilus Legionensis dicto cap. 9. sine num. 10.

4. Secunda exceptio est de professis transcurrentibus ad aliam religionem, qui cum iam satis religionis asperitatis experti sint, non videntur comprehendi sub decreto Tridentini, exigentis annum probationis, sed poterunt ex consensu ipsorum, & religionis professionem intra annum emittere; Sic docent Henric. lib. 13. de excomm. cap. 40. num. 2. in comment. littera O. Sotibus in consensu. primum. Mendicant. verbo nouitatus post 2. notabilem §. sed an requiritur. Verum hæc exceptio omnino reprobanda est, ut illam reprobant Nauart. lib. 3. consil. tit. de Regular. conf. 49. & 53. in 1. edit. & conf. 61. & 62. in 2. edit. Azor. lib. 12. in his moral. c. 14. q. 15. Manuel Rodriguez regul. quest. tom. 3. q. 15. art. 11. & tom. 2. sum. c. 6. n. 11. Nicol. Garcia 11. p. de benef. c. 9. n. 7. Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 37. n. 47. & lib. 5. sum. c. 4. n. 12. Ratio est manifesta; quia cito ille religiosus expertus facit religionis asperitatis; ac non illius religionis, quam denotat suscepit, & multo minus ipsa religio mores ipsius religiosi. Nulla ergo ratio firma est, ob quam sub regula illa generali Tridentini non comprehendatur.

5. Tertia exceptio est de commendatariis monasteriorum, quæ capita sunt, ac primates ordinum, qui debent intra sex menses solemniter profiteri in illo ordine, aut commendæ cedere. Habetur expressè in Trident. sess. 25. c. 21. de Regularibus; & tradit Henric. lib. 13. de excomm. c. 40. nu. 2. comm. littera O. Sanch. alius relatis lib. 5. sum. cap. 4. n. 5. Gonzales regul. 8. cancell. Glossa 8. n. 88.

6. Quarta exceptio est de militibus ordinum Galatanzæ, Alcantanzæ, Jacobi, & D. Ioannis, qui secluso proprio statuto possunt professionem facere non præmissis nouitatus anno. Tum quia Tridentini, solum videtur comprehendisse religiosos in communi viuentes, strictam paupertatem, castitatem, & obedientiam professentes, quales non sunt supradicti equites militarium ordinum. Tum quia ob eorum prærogatiuam, & obsequium, quod Ecclesiæ præstant, eam ab hostibus defendendo, non videntur comprehendi in decretis generaliter latis pro religiosorum reformatione, sed debet eorum fieri specifica mentio, & ita tradit referens esse decisum à sacra congregatione. Azor. 1. p. lib. 13. c. 4. q. 2. Nauart. lib. 3. consil. tit. de Regularibus conf. 23. n. 10. in 1. edit. & conf. 10. n. 10. in 2. Gonzal. reg. 8. cancell. Glossa 8. n. 55. Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 44. n. 8. & lib. 5. sum. cap. 4. num. 17. Barbosa in remiss. Concil. ad c. 5. sess. 25. de Regularibus. Dixi secluso proprio statuto. Nam milites S. Ioannis statutum habent, ne possint professionem facere ante 16. annum completum, & an annum probationis exactum, ut testatur Sanch. & Barbosa supra & Flamin. lib. 6. de resignat. quest. n. 10.

7. Quinta exceptio est pro monialibus ordinis B. Dominici, quæ possunt in mortis articulo professionem emittere ante completum nouitatus annum, si tamen expleuerint ætatis 16. Sic concessit Pius V. in quodam breui incipiente Summa Sacrosancti curia edito 23. Augusti 1570. cuius tenorem ex Pafafello refert. Manuel. Rodrig. quest. regul. tom. 3. q. 15. art. 6. testaturque non esse reuocatum à Gregor. 13. in sua constitutione incipiente in ranti. Et consentit Thomas Sanch. lib. 5. sum. c. 4. num. 16. Barbosa 3. p. de potestate Episc. alleg. 101. num. 52. Ludouic. Miranda. tom. 1. Man. Prælat. quest. 22. art. 10. Mouentur quia solum reuocantur quæ ad statum, & regimen monialium Pius V. statuerat contra Trident. decreta. Hoc autem privilegium non videtur statum, & regimen monialium spectasse, cum supponantur moniales statim ab statu huius sæculi discessuras. Et præterea quia Gregor. solum videtur reuocasse privilegia Pij V. forum externum spectantia. At hoc privilegium non tam forum externum, quam internum spectat. Hæc lenientia tanquam pia, & fauorabilis, & grauissimorum Doctorem auctoritate firmata amplectenda est, tametsi rationes non sint adeo firmæ. Quid enim magis statum monialium spectare potest, quam professio, quæ statum ipsum constituit? Et quid forum externum magis respicere potest, quam privilegium, quod absolute absque limitatione forti interni concessum est, tametsi concessum sit pro consolatione animæ.

8. Subdunt tamen Man. Rodr. Ludouic. de Miranda, & Barbosa locis allegatis. Monasterium non succedere in bonis sic professæ decedentis in præiudicium venientium ab intellectu. Quia Pontifex solum concessit hanc privilegiam professionem ad decedentium consolationem, ne merito professæ carerent, indulgentiæque & iubilæum lucrari possent, & non ut monasterium succederet, præcipue cum hoc privilegium non tam pro foro interno, quam externo concessum sit. Cæterum verius censet cum Thom. Sanch. l. 5. sum. c. 4. n. 16. Ferd. à Castro. Sum. Mor. Pars III.

Monasterium succedere, quia illo professio veta est, & Moniales sic decedentes verè professæ decedunt, sicuti si anno expleto professæ fuissent. Quod vero Pontifex non intenderit expressè in huius privilegii concessione, quod monasterium succederet, in causa non est, quominus de facto succedat quia monasterii successio non pendet ex fine, quo motus est Pontifex ad hoc privilegium concedendum, sed ex ipsius privilegii concessione, valorque professionis emissa.

§. II.

An probationis annus debeat esse integer, & continuus.

S V M M A R I V M.

1. Debet esse integer, & continuus.
2. Item completus de momento ad momentum.
3. In anno bissextili ille duplex dies computatur pro vno.
4. Debet esse continuus.
5. Tridentino privilegium minorum computandi nouitatum, ex duplici parte interpolatum reuocari videtur.
6. Quæ interruptio sufficiat, ut nouitatus discontinuatur.
7. Dispositio habitus animo mutandi statum interrumpt.
8. Item si à monasterio exeat animo fugiendi subiectionem.
9. Qualiter amentia, & furor interruptant nouitatum.
10. Debet nouitatus cum professione continuari.

1. Debere annum probationis integrum esse manifestè colligitur ex Trid. d. sess. 23. c. 15. de Regul. Dicente nullam esse professionem illius, qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit. Qui vero ante completum, & integrum annum professionem emittet, minore tempore quam per annum statet in probatione.

2. Dabium tamen est; an ad hanc integritatem necessariò requiratur, ut computatio fiat de momento ad momentum, ut si suscepti habitum nouitatum de prima Ianuarij hora sexta post meridiem, non possit anno sequenti ante illum diem, & horam profiteri? Negant graues Doctores asserentes sufficere diem esse inceptum: Sic Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 413. num. 22. August. Barbosa 3. p. de potest. Episc. allegat. 101. num. 22. Et moueri possunt, quia in fauorabilibus dies inceptus pro completo habetur leg. quæ rate ff. de restam. & leg. in usucapionibus ff. de usucapionibus. Sed nouitatus fauor est, quod religioni apud sit, & religioni, quod nouitatus recipere possit. Ergo, Nihilominus censet verius non sufficere diem esse inceptum, sed debere esse completum de momento ad momentum. Quia Trident. annum nouitatus professioni præmittendum statuit, tum in fauorem religionis, tum religiosi; ne temerè, & inconsideratè religiosi obligaretur ad subeundas religionis asperitates, & religio ad regendum, & alendum religiosum, sed utrique maiori consideratione procederet. At quoties tempus aliquod designatur ad subeundam maturius, & prudentius obligationem completum esse debet; quia id fauor est, & beneficium: Satisque colligitur, ex leg. 3. §. minorum ff. de minoribus, ibi minorem adhuc dici vltimo die anni 25. donec hora natiuitatis decurrat, quia ante illam horam nondum compleuit 25. annos, sed à momento in momentum tempus expectari debet. Ergo similiter in nostro casu, in quo similiter agitur de obligatione subeunda firmiter absque remedio relaxationis. Secus verò esset, si tempus designaretur non in fauorem, sed in odium, ut contingit, cum designatur tempus, quia ante illud non putatur quis satis idoneus ad actiones sibi viles, & honorificas, ut ad condendum testamentum, ad recipiendos ordines, & beneficia. Et ita requiritur annum nouitatus completi de momento ad momentum tradunt Sanch. lib. 2. de matr. disp. 24. num. 22. & lib. 5. sum. cap. 4. n. 4. Basil. Legion. lib. 9. de matr. cap. 9. numer. 6. Lessus lib. 2. de iustit. c. 4. dub. 7. num. 59. vel. quarto. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 15. num. 1. Eman. Rodrig. tom. 3. quest. regul. 9. 15. art. 4. Nullo tamen modo necessarium est alium diem expectare, quia nec ex Trident. decreto, neque aliunde id colligitur, ut bene obseruat, Sanch. Basil. Suar. Rodrig. supra.

3. Hinc deducitur in anno bissextili illum duplicem diem computandum esse pro vno, ita ut si incepisti nouitatum 24. Februarij, te non posse sequenti anno bissextili 24. Februarij priori emittere professionem, sed necessariò debere alterum 24. expectare. Tum quia in hac computatione regulariter tibi fauetur, ut maiori aduertentia, & consideratione religionem suscipias. Tum quia in computatione temporis communis sensus, & stylus obseruandus est, dum aliud non exprimitur. At constat in anno bissextili duplicem diem pro vno computari, bisque repeti, ergo sic computandus est: Et ita tenent in præsentibus Sanch. lib. 2. de matrim. disp. 24. num. 22. & lib. 5. sum. cap. 4. nu. 4. Eman. Rodrig. tom. 3. quest. regul. 9. 15. art. 4.

art. 4. Lessius lib. 2. cap. 4. dub. 6. num. 59. Bonac. de Sacram. disp. 8. quæst. unica punct. 5. n. 15. Basil. Legio lib. 9. c. 9. n. 5. tamen contrarium sentiant Syluest. Henric. Riccius. quos refert, & sequitur Barb. alleg. 10. n. 20.

4. Addendum item est non solum integrum, & completum annum probationis expostulari, sed etiam continuum. Nam ex communi modo loquendi, quoties ex aliquo die designato tempus computandum est continuum debet esse; alias nihil in contractibus, & obligationibus certum, & determinatum esset, ut bene aliis relictis probant Gutierrez. can. quæst. lib. 5. cap. 12. q. 2. 4. Anton. Gomez tom. 3. var. c. 1. n. 3. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 15. num. 5. Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 31. Sed Trident. dicta sess. 24. c. 15. de Regular. A die suscepti habitus annum probationis designat. Ergo continuus esse debet. Quod à fortiori procedit, quando hæc continuatio credit in fauorem illius, ob cuius causam tempus designatum est ut in præfati contingit; siquidem regulariter nouitio, & religioni fauorabilis est, ut probationis annus continuus sit, quam interpolatus: Sic enim exactius nouitius religionis asperitatem probat, & religio nouitij mores, & ita tradunt pluribus relictis Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. num. 31. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 15. num. 3. Lessius, lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 59. August. Barbosa 3. p. de presb. Episc. alleg. 101. num. 23. Ludouic. de Mirand. 1. p. Man. Prælat. quæst. 2. art. 4. conclus. vni.

5. Subdit tamen Man. Rodrig. tom. 3. quæst. Reg. q. 15. art. 8. Ex privilegio Iulij 2. religioni minorum concessum esse, ut nouitius compleri possit ex duplici parte interpolata, neque per Trident. hoc privilegium reuocatum esse, sed illo uti posse cum religionem minorum iusta causa intercedente, tum reliquis religiones communicantes in privilegijs. Quia Trident. solum expresse petit integrum nouitiatum annum; quod vero debeat esse continuum sub opinione positum est; relinquit ergo locum privilegio. Cæterum verius censo cum Sanch. lib. 5. sum. c. 5. numer. 35. Hoc privilegium Trident. decreto reuocatum esse. Quia si hoc privilegium firmum persisteret, ferè nullius utilitatis esset Trident. decretum statuens iuxta communem sententiam nouitiatum debere esse continuum, cum omnes penè religiones illo uti possent ob privilegium communicationem eis concessam.

6. Difficultas autem est, que interruptio sufficiat, ut nouitiatum annus discontinuetur? Nauar. lib. 3. consil. tit. de Regular. consil. 32. alias 42. Triduanam interruptionem dicit esse sufficientem, tacite insinuans minorem esse insufficientem, eaq; de causa consil. 33. alias 45. Dixit nouitium breui tempore latrantem in monasterio animo fugiendi non interrompere nouitiatum; quia fuit interruptio momentanea, & non confidatilis. Et Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 7. n. 59. Dixit paucorum dierum interpolationem nouitiatum non impedire, quia non est moralis interruptio, neque impedit, quominus nouitius religionis asperitatem experiatur, & religio nouitium.

7. Sed dicendum est depositionem habitus absque animo mutandi statum non interrompere probationem bene tamen depositionem habitus perfectam quantumvis breuissimam animo relinquendi statum assumptum. Ratio vtriusque partis est, quia illa est vera, & propria interruptio status, qua cessat status assumptus, sed ex sola depositione habitus absque animo mutandi statum non cessat status probationis assumptus, alias cessaret, si deponeres habitum, ludi, fornicationis, alteriusve peccati causa liberius committendi. Ergo ex hac dispositione non interruptitur nouitiatum. Econtra vero cessat status probationis, si habitum dimittas animo relinquendi viam interceptam, seu fugiendi obedientiam iugum: Si quidem nouitiatum consistit in assumptione habitus animo religiosam vitam experiendi: Et ita tenet Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 15. n. 5. & seq; & ex parte consentit, Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. n. 32. & 33. Debet tamen hæc dimissio habitus esse perfecta, ut censetur ab statu nouitij recedere: quod dixerim propter duplicem causam probabilem à Suar. lib. 5. de ingressu religionis cap. 15. n. 7. adductam in quibus non videtur esse dimissio perfecta, & completa; videlicet si Prælati uolens dimittere nouitium, habitu religioso illum exueret, & seculari indueret, & antequam à monasterio expelleret, sententiam mutasset. Idem si nouitius animo relinquendi statum, & à monasterio fugiendi latitaret secularibus vestibus indutus, & antequam fugeret, penitisset, non censetur plene, & perfecte statum deserere. Quia hæc desertio in his casibus monasterij egressu consummati debebat.

8. Deinde dico te interrompere nouitiatum, si è monasterio ex eas animo fugiendi subiectionem, tamen habitum non dimittas; quia nouitiatum non tam consistit in materia illa habitus deperatione, quam in animi, & corporis preparatione, ut religio tuos mores probet, & tu religionis asperitatem. Quæ preparatio cessat eo egressu, & probatio redditur impossibilis. Ergo nouitiatum interruptitur.

9. Sed quid dicendum de fatore, & amentia; an valeat interrompere nouitiatum? Et quidem si amentia breui tempore daret, qualis esse solet ex aliquo morbo excitata, omnes

conueniunt praxi ipsa restante nouitiatum non interrupti, nec suspendi. Quia in communi hominum ætimatione reputatur, ac si eo tempore dormiret. At si amentia extraordinaria esset, ut si per mensem duraret, censet Sanch. lib. 5. sum. c. 4. num. 55. nouitiatum non interrupti, sed suspendi, ac proinde repetendum non esse, sed suppleendum tempus amentia. Quam sententiam quoad priorem partem censo veram. Non enim videtur posse nouitiatum interrupti, quin status religionis inchoatus cesset, ac cessare non potest nisi ex voluntate nouitij, vel Prælati, cum ex vtriusque voluntate fuerit celebratus ingressus. Ergo horum voluntate cessante, ut verè cessat, nouitiatum interrupti non potest. Posito autem, quod nouitiatum non sit interruptum, mihi difficile est illud tempus computandum non esse. Quia consilium solum expostulat ad professionem integrum nouitiatum annum, & ex amentia nec nouitiatum soluitur, nec discontinuatur. Ergo tempus amentia necesse computandum est. Neque obstat eo tempore nec nouitium posse religionem probare, nec religionem nouitium. Quia id promittit ex quodam accidenti extrinseco, & non ex statu, sicut si nouitius ex voluntate superioris nauigat, vel fortuito captiuus existeret, non obinde videtur nouitiatum suspendi, esto non possit religionis asperitatem probare, neque religio ipsius mores. Quapropter eo causa amentia non suspenditur probationis status; bene tamen illius ritus, & exercitium, quia illa passiuus nouitij exercitatio à superiore virtualiter approbatur, seu toleratur.

10. Maior dubitatio est; an nouitiatum continuatio debeat esse vsque ad professionem? Negant Syluester verbo religio 5. q. 4. Gregor. Lopez leg. 3. tit. 7. part. 1. Rodrig. tom. 3. q. 112. q. 15. art. 10. ad finem. Sanchez plures referens lib. 5. sum. cap. 4. numero 34. Quia nulli cauetur hæc cum professione continuatio. Quocirca si nouitius expleto integro nouitiatum anno nolle profiteri, sed religionem deserat, vel ipsa religio eum expellat, quia non putauit satis idoneum, si postea ipse penitentia ductus ad religionem redeat, vel ipsa religio consilium mutans illum velit recipere, professio (inquunt dicti Doctores) valide, & licite concedi poterit, dummodo res tum ex parte religionis, tum ex parte nouitij non sint notabiliter mutata. Cæterum verius eicedo debere nouitiatum cum professione continuari, neque posse nouitium dimissum à religione, aut ipsam religionem dimittentem profiteri, quin de nouo integrum nouitiatum annum peragat. Quia prior habitus susceptio, & probatio dimissionis extincta fuit. Ad consilium ad professionis valorem integrum annum post susceptum habitum in probatione requiritur: Ergo post illam secundam susceptionem integer annus probationis esse debet, & ita tenet latius probans, Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 15. n. 8. & que in sum.

§. III.

A quo tempore nouitiatum computandus est.

S V M M A R I V M.

- 1 Computatur ab eo puncto, quo habitus nouitium ad probandum religionem admittitur, & religio nouitium probare intendit.
- 2 Debet esse in ætate pubertatis.
- 3 Hoc non est à Trident. immutatum.

1. Certissimum est ab eo tempore computandum esse nouitiatum, à quo nouitius habilis, & in legitima ætate constitutus à legitimo superiore admittitur ad religionis difficultates probandas: quia in hac legitima admissione consistit religionis ingressus: ea enim futurus religiosus cum religione conuenit, ut ipse religionem probet, & religio ipsum. Sic Suar. tom. 3. de Relig. l. 5. cap. 3. num. 6. Neque obstat huic religioni Trid. sess. 25. c. 15. de Regularibus. Quatenus verat nullius professionem fieri nisi per annum post susceptum habitum in probatione steterit, tacite indicans probationem à susceptione habitus incipere, neque antea incipere posse. Non inquam obstat, quia Trident. loquitur de ingressu in nouitiatum prope communiter contingit, non tamen secundum quod absolute fieri potest: Certum enim est quoties quis ad probationem admittitur habitu illius religionis pro nouitius destinato indui, non tamen tolli quin admitti possit absque mutatione proprii habitus, & sine illius religiosi habitus susceptione. Consilium autem enumerat probationis initium à signo illo clariori frequenter contingenti, esto non simpliciter, & absolute necessario.

2. Dixi ab eo tempore nouitiatum computandum esse, à quo nouitius habilis, & in legitima ætate constitutus à legitimo superiore admittitur, ut satis indicarem ætatem aliquam determinatam esse ad nouitiatum peragendum. Quæ autem hæc sit? Communis sententia testatur esse pubertatem completam, nempe in viris 14. & in feminis 12. completis annis.